

32 Cdo 241/2009

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Františka Faldy, CSc. a soudců JUDr. Miroslava Galluse a JUDr. Hany Gajdziokové v právní věci žalobkyně ██████████ s. r. o., zastoupené JUDr. Z. H., advokátem, proti žalované ██████████ spol. s r. o., zast. JUDr. R. M., advokátem, o zaplacení 711.536,20 Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 11 Cm 159/2001, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. března 2007, č. j. 8 Cmo 315/2005-108, takto:

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. března 2007, č. j. 8 Cmo 315/2005-108, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 4. května 2005, č.j. 11 Cm 159/2001-61, uložil žalované ve výroku I. zaplatit žalobkyni částku 711.536,20 Kč s 10% úrokem z prodlení od 10. 4. 2001 do zaplacení. Ve výroku II. rozhodl o nákladech řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalovaná pro žalobkyni zprostředkovala přepravu zboží (konzumního alkoholu), které bylo dne 4. 9. 2000 naloženo ve V., toto zboží však bylo ukradeno a nedostalo se na místo určení - tzn. nepřekročilo hranice S. republiky. Vznikla tak skutečná škoda na zboží, kterou za žalovanou uhradila její pojišťovna, a do této škody soud prvního stupně zahrnul i právo dodavatele žalobkyně na náhradu marně vynaložených nákladů na spotřební daň a DPH, které by mu byly při řádném plnění závazků vráceny. Dodavatel si svůj nárok na náhradu další škody zhojil na žalobkyni, která v důsledku "nezodpovědného postupu žalované nemohla dostát svému závazku vůči dodavateli". "Zbývající škoda" vznikla žalobkyni v důsledku toho, že žalovaná nevykonala dostatečnou odbornou péči při sjednávání přepravy [[§ 603 odst. 1](#) obchodního zákoníku (dále jen: "obch. zák.")] , neboť si řádně, např. výpisem z živnostenského rejstříku, neověřila pravost předložených dokladů a skutečnou totožnost dopravce. Ten se ukázal být podvodníkem. Podle soudu prvního stupně muselo být žalované zřejmé, že odborná péče měla spočívat právě v prověření partnera, se kterým pro žalobkyni přepravu sjednala a svěřila mu rizikové zboží. Soud při posuzování nároku postupoval podle českého práva ([§ 10 odst. 3](#) zákona č. [97/1963 Sb.](#)) a uplatněný regresní nárok posoudil podle [§ 373](#) obch. zák. a [§ 440](#) občanského zákoníku, a nárok na úrok z prodlení podle [§ 369](#) a [§ 502](#) obch. zák.

Odvolací soud v záhlaví označeným rozsudkem rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé změnil tak, že žalobu zamítl (výrok I.). Ve výroku II. pak rozhodl o nákladech řízení. Soud se především zabýval otázkou, zda jednání žalované lze posuzovat jako nedostatek odborné péče při výběru dopravce pro přepravu zásilky. Podle názoru odvolacího soudu tím, že si žalovaná nechala zaslat faxem koncesní listinu a pojistnou smlouvu dopravce, které při zběžné prohlídce nevykazovaly žádné významné nesrovnalosti a zásahy, neporušila svou povinnost vybrat dopravce s náležitou odbornou péčí. Odvolací soud uznal, že v pojistné smlouvě a koncesní listině se liší identifikační číslo dopravce a shoduje se pouze předčísli koncese, avšak i vzhledem k době vydání koncese (r. 1996) a době uzavření pojistné smlouvy (r. 2000), nelze klást žalované k tíži skutečnost, že si neprověřila v dostupných databázích či telefonicky u pojistného ústavu dopravce pravdivost předložených listin, když obchodní styk běžně probíhá prostředky dálkové komunikace. Odvolací soud dále posoudil bezpříčinnost, kterou v daném případě žalovaná prokázala tím, že po dopravci žádala zaslání koncese a pojistné smlouvy faxem, jako přiměřenou povaze dané zásilky a způsobu přepravy. Proto podle odvolacího soudu žalovaná neporušila povinnost podle [§ 603 odst. 1](#) obch. zák. a za tvrzenou škodu neodpovídá. V tomto závěru se odvolací soud od soudu prvního stupně odlišil, a proto žalobu zamítl.

Žalobkyně podala proti rozhodnutí odvolacího soudu včasné dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. a\)](#) občanského soudního řádu (dále jen "o. s. ř."), a vytýká, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (tedy že jsou dány dovolací důvody podle [§ 241a odst. 2 písm. b/](#) a [odst. 3](#) o. s. ř.).

Dovolatelka namítá, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku, zda v daném případě postupovala žalovaná s odbornou péčí ve smyslu [§ 603](#) obch. zák., přičemž má za to, že žalovaná s vynaložením odborné péče nejednala, když důkladně neprověřila pravost dokladů zaslanych jí ze strany subjektu provádějícího přepravu zboží, tj. ██████████. Dovolatelka má za to, že již prostým porovnáním takto zaslanych dokumentů, mohla žalovaná zjistit odlišnost identifikačního čísla na nich uvedených. Žalovaná svěřila přepravu zboží osobě, která jí pro ni vykonávala poprvé, tudíž mohla tuto osobu prověřit prostřednictvím některé z veřejných evidencí. Dovolatelka je toho názoru, že tím, že žalovaná řádně neprověřila osobu, již svěřila přepravu zásilky pro žalobkyni, porušila povinnost postupovat s odbornou péčí a je tedy povinna nahradit škodu tím způsobenou žalobkyni.

Dovolatelka navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle [§ 237 odst. 1 písm. a\)](#) o. s. ř., a je také důvodné.

Nejvyšší soud shledal důvodnou námitku dovolatelky, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku, zda žalovaná porušila svou povinnost podle [§ 603 odst. 1](#) obch. zák., tj. s vynaložením odborné péče sjednat způsob a podmínky přepravy odpovídající co nejlépe zájmům příkazce (žalobkyně), jež vyplývají ze smlouvy a jeho příkazů nebo jež jsou zasláteli jinak známy. V [§ 603 odst. 2](#) obch. zák. se stanoví, že zasilatel odpovídá za škodu na převzaté zásilce vzniklou při obstarávání přepravy, ledaže ji nemohl odvrátit při vynaložení odborné péče.

V právní literatuře (Obchodní zákoník, komentář, C.H.BECK, Štenglová a kol., 12. vydání, 2009, str. 1162) je zastáván názor, že "zasilatel se odpovědností za škodu na převzaté zásilce nemůže zprostit prokázáním okolností vylučujících odpovědnost za škodu podle § 374, ale jen v případě, že prokáže nemožnost škodu odvrátit při vynaložení odborné péče. Jinak však, zejména pokud jde o rozsah a způsob náhrady škody, platí obecná úprava náhrady škody, pokud je na odpovědnost zasilatele za škodu na převzaté zásilce vzniklé při obstarávání přepravy použitelná."

Pro posouzení, zda žalovaná v projednávaném případě pochybila, je rozhodující nejen okolnost, zda vzniklou situaci předvídala, ale zda ji s ohledem na podmínku odborné péče předvídat měla a mohla. Samotné zaslání koncesní listiny a pojistné smlouvy dopravce, které podle odvolacího soudu "při zběžné prohlídce nevykazovaly žádné významné nesrovnalosti a zásahy" (a které podle skutkových zjištění soudů obou stupňů obsahovaly rozdílné identifikační číslo dopravce), nemůže být z objektivního hlediska považováno za dostatečnou obezřetnost, neboť pouhé zaslání listin bez jejich prověření, nemusí představovat bez dalšího dostatečné vynaložení odborné péče a tím odpovědnost žalované vyloučit.

Dovolací soud na rozdíl od soudu odvolacího dovodil, že v případě nesrovnalostí v identifikačních číslech dopravce v zaslaných listinách, lze klást k tíži žalované, že skutečnosti v nich uvedené dále neprovéřovala (např. ve veřejně dostupných databázích, příp. u pojišťovacího ústavu). To se jeví zásadním rovněž s ohledem na povahu přepravovaného zboží, tj. konzumního alkoholu, který se velmi často stává předmětem kriminální činnosti. Obezřetnost žalované měla být tedy na takové profesionální úrovni, aby to odpovídalo povaze a druhu zásilky, zejména když odborná péče spočívala především v prověření smluvního partnera, který měl toto rizikové zboží přepravit.

Ze shora uvedeného vyplývá, že odvolací soud nesprávně usoudil, že žalovaná svou povinnost podle [§ 603 odst. 1](#) obch. zák. neporušila. Dovolací důvod podle [§ 241a odst. 1 písm. b\)](#) o. s. ř. byl tedy dovolatelkou v tomto ohledu uplatněn důvodně.

Pokud jde o tvrzený dovolací důvod podle [§ 241a odst. 3](#) o. s. ř., dovolatelka jej dostatečně nekonkretizovala a dovolací soud jeho naplnění v tomto případě neshledal.

Nejvyšší soud České republiky proto rozsudek odvolacího soudu podle ustanovení [§ 243b odst. 2](#) věty za středníkem o. s. ř. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení ([§ 243b odst. 3](#) věta první o. s. ř.).

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný ([§ 243d odst. 1](#), část věty první za středníkem o. s. ř.); v novém rozhodnutí soud rozhodne nejen o náhradě nákladů nového řízení a dovolacího řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení ([§ 243d odst. 1](#), věta druhá o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 22. dubna 2009

JUDr. František Faldyna, CSc.

předseda senátu